UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Decretum Gratiani

Gratianus <de Clusio>

Parisijs, 1542

Sexta, si q[ui]s in rem ecclesie ab aliquo detenta[m] sua authoritate irrepserit an cadat a causa? Sol. sic: sed no[n] ecclesia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-62466

Visual Library

ſcriptione: vt.C.de ſta.defun.ſi mater.⁊.C.de epo.publi.quicūq̃.lib.x. Arg.cõtra.ff.de diſtra.pig.⁊ ſi is.
a ¶ Arbitris. Si te habuerūt ſuſpectū.xi.q.j.puenit.
a ¶ Arbitris.inſpectoribus vel menſoribus: vt.ff.ſi men.fal.mo.dixe.l.ij.ff.fi.regū.ſi irruptione.§.e,q.iij. inter. Alius ergo cognoſcit hic de pſcriptione,⁊ alius de interruptione. nam ⁊ ita cõtinentia cauſe diuidit, cõtra illd extra de ſequeſtra.ad hoc. ſꝫ hoc fit hic quis ſub ea forma dñs pa.delegauit cauſam.ſ.c.j.q.vj. placuit.et extra de re iudi.decetero.

Et reſpondetur ꝙ nõ: vt.j.eo.ca.j. Secūdus eſt vtrum cadant a iure ſuo ſi ſua authoritate vſurpent que ſibi debita putant.⁊ reſpondet ꝙ in cauſa eccleſiaſtica nõ cadūt a iure ſuo: vt.j.eo.ſi epiſcopū.ſed in propria cauſa ſic: vt.C.vnde vi.l.ſi quis in tantam.

N Ec decēnij. ¶ Caſus Dicit hic ꝙ.xl.annorū preſcriptio currit aduerſus eccleſias nõ ſolū in poſſeſſionib⁹ proprijs et diu habitis/ſed etiam in legatis ⁊ hereditatibus ſibi relictis: ſꝫ preſcriptio decēnij vel vicennij vel.xxx.annorum non opponitur eccleſijs.
b ¶ X.l. Sic extra de pſcrip.de quarta. Sed nõne contra Ciſterciēſium eccleſiam, que valde eſt priuilegiata, preſcribit pſcriptio.xxx.an. vt extra de priui.ſi de terra? Sol.in actionib⁹ vel exceptionib⁹ que cõmuni iure cõpetunt,tenet qd hic dr: ſed in actionibus vel exceptionibus q̃ cõtra ius indulgent,citius preſcribitur: vt pꝫ extra de ꝯſti.cum acceſſiſſent. in fi. et hec eſt ratio: q nõ videtur deterioris cõditionis eſſe ſi reuertunt ad ſuū priſtinū ſtatum: vt.xxxv.diſtin.ab exordio. ſicut vides ꝙ lꝫ cõditio dotis per pactū nõ poſſit fieri deterior/tamẽ ſi primo fecit mulier pactum ꝙ hodie redderet ei dos,deinde facit pactū ꝙ vſq̃ ad annum: ex quo modo cõditio dotis reuerſa eſt ad ſuã naturam,nõ dicit deterior facta: vt.ff.de pac.ſi vnus.§. qd ⁊ in ſpecie. ⁊ eſt ſi.C.de teſta.hac conſultiſſima.§.ſi quis aūt. Uel dic ꝙ ibi nõ rõne preſcriptionis preiudicatur eis/ſed ratione taciti conſenſus. ¶ Uel dic ꝙ licet exceptio ppetua ſit,et actio tpalis: vt.ff.de except.doli. pure.§.viti.tamen facilius perditur exceptio q̃ actio. nam actio non pdit niſi vſq̃ ad.xl.an.ſed exceptio vno actu perditur: vt extra de ꝯſti.cum acceſſiſſent. ⁊ extra de preben.pro illoꝝ.in fi.⁊.C.de iure do.impe.l.ij.et.ff. de procura.pomponius.§.rati.

Preſcriptio an currat contra Ciſtercieñ.

¶ Hic videas qd not.j.q̃e.j. nullus epo.iij.⁊.xvj.q.ij.ca.j.

questionem eorūdem finium electis arbitris[a] tranquille et legaliter ſopiatur.

I tẽ ex nouellis Juſtiniani.

¶ De eodem.

N Ec decẽnij neq̃ vicẽnij vel.xxx.annoꝝ preſcriptio: ſed ſola.xl.[b] an.curricula religioſis domib⁹ opponant nõ ſolū in ceter͂ reb⁹,ſꝫ etiã in legatis ⁊ hereditatib⁹. Sicut ergo religioſis domibus ex lege nõ niſi q̃dragenaria eſt obijciẽda pſcriptio, ita et authoritate Grego.aduerſus alias eccleſias preſcribere poſſunt eodẽ ſpatio tpis.

¶ Queſtio.vj.

Q Uod autem[c] ea que eccl'ie debentur, rectores eiuſdẽ ſua authoritate iudicib⁹ pretermiſſis repetere nõ valeant, beatus Grego.teſtatur dicens.

¶ Judicio non manibus res eccleſie defendantur.

C Onſuetudo noua in hac eccl'ia[b] ⁊ valde reprehenſibilis erupit, vt cū rectores et⁹ patrimonij vrbana vel ruſticana pdia iuri illius cõpetere poſſe ſuſpicantur, fiſcali more titulos[e] imprimãt: atq̃ qd cõpetere paupib⁹ exiſtimant: nõ iudicio, ſed manibus[f] defendãt[g]. Et q cū predicatores ſuos veritas nihil per cõtentionem agere precipiat, etiã ipſum litigioſe contentionis malum tranſcenditur: et res quelibet cū eſtimatur eccleſie poſſe competere, per vim tenetur: proinde preſenti decreto cõſtituo vt ſi q̃s eccleſiaſticorum vnq̃ titulos ponere, ſiue in ruſticano, ſiue vrbano predio ſua ſponte[h]

c ¶ Quod autẽ. Hec queſtio habꝫ duos articulos. Prim⁹ eſt: an prelati eccleſie authoritate ſua res eccleſie repetere valeant abſq̃ iudice et quidem non: vt j.e.ca.j. Secund⁹ eſt vtrum cadãt a cauſa ſi ſua authoritate vſurpent q̃ ad ſe ptinere putant. et quidem in cauſa eccleſiaſtica licet vſurpent ſua authoritate/ non cadunt a cauſa.j.e. ſi epiſcopū. in cauſa ꝓpria ſic. C.vnde vi. ſi quis in tantam.et.j.eo. placuit. niſi in caſibus no.C.quando liceat vnicuiq̃ ſine iudice ſe vindica.l.j.

C Onſuetudo ¶ Caſ⁹. Hoc capit.diuiditur in duas ptes. Jn prima parte Grego. reprehendit conſuetudinem cuiuſdam eccleſie vbi rectores ſtatim cū putabãt vrbana vel ruſtica predia ad eccleſiam ſuam pertinere/more fiſci ſigna imprimebant: et violenter ſine iudicio poſſidentibus auferebant. Precipit ergo Grego. vt quicūq̃ decetero talia fecerit, anathematizetur. Jn ſecūda parte dicitur ꝙ ſi prelatus eccl'ie hoc fieri preceperit, vel ab alijs facta nõ punierit: anathema ſit. Secunda ibi: Js autem.
d ¶ Eccleſia. Jd eſt Romana.prohibet th ⁊ in alijs.j. eo.ca. Et ita eſt hic arg. ꝙ ſi papa cum aliquo cauſam habet, nõ debet ipſe eſſe iudex, ⁊ rem occupare: ſed arbitros eligere: arg.ij.q.vij.nos ſi.alioquin cadet a re: vt in aut.de man.prin.col.iij.§.vlti.C.vt nemini liceat ſine iu.l.vna.C.vt nemo priua.tit.l.j.C.de his qui pe. nomine.l.j.tamẽ ſi vult eſſe iudex in cauſa eccleſie, poteſt eſſe: vt dixi.ij.q.vij.ſi qui ſunt.
e ¶ Titulos.i.vexilla vel alia ſigna.hoc enī ſoli pncipi eſt pmiſſum: vt.C.vt nemo pua.ti.l.ij.⁊ q̃ ſigna imprimit reb⁹ ꝓpria authoritate: ſi eſt de plebe/decapitat, ſi nobilis, proſcribitur.C.vt nemo priua.titu.l.ij.
f ¶ Sed manib⁹.j.xxiij.q.viij.ꝯuenior.⁊ ca.quicūq̃. §.xv.q.vj.authoritatẽ.cõtra.§.lxiij.diſt.adrianus.contra.j.xxiij.q.viij.occidit. Sol.ibi dicitur de materiali et ſpirituali gladio/ſed ſingula ſingulis referuntur, Hic enim non poſſidet/ſed alij auferre conatur. Uel ſecus cum poſſeſſor non vult ſtare iuri.
g ¶ Defendant. Jd eſt petant: vt diſt.viij.quo iure.
h ¶ Sponte. Jd eſt ſua authoritate. Joan.

Papa iudex eſſe nõ debꝫ in cauſa ꝓpria.

Q Uod autem. ¶ Hec queſtio diuiditur in tres partes. Jn prima dicitur ꝙ nemo debet ponere vexilla in rebus ſuis. Secunda incipit ibi: Quod autem. Tertia ibi: Econtra. Joan.de fan.
¶ Caſus. Hic ponitur ſexta queſtio, que duos habet a titulos. Primus eſt an prelati eccleſiarum authoritate propria res eccleſiarū repetere poſſint ſine iudice

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

¶ Qđ autẽ ¶ Hec eſt ſcđa pars.q.in qua dicitꝛ ꝙ nul‑lus ſine iudice dꝫ aggredi rem ab altero poſſeſſaꝫ quã credit ad ſe pertinere. Jo.de fan.

¶ Caſus. Hic eſt ſecũdꝰ articulꝰ huiꝰ queſtionis:in q̃ hoc ordine ꝓcedit. Primo probat ꝙ ſi prelatus ſua au‑thoritate vſurpat rẽ quã putat ad eccleſiã ꝑtinere,ca‑dat a cauſa. Poſt‑ea ꝓbat cõtrariũ. tandẽ dat ſolutio‑nem.ꝫ.e.§.ſi ergo. Et no.ꝙ quidã ha‑bent hic.vj.queſt. in precedenti arti‑culo.v.Sꝫ Hug.⁊ Beñ. Archidia.et gl.ordinaria ſic ſi‑gnauerũt eas. Et re vera ita debent diſtingui.

b ¶ Detrimẽtũ patiantꝛ.qꝛ deponitꝛ:⁊ ſic nõ aget.xij. q.ij.monemꝰ.aliter exponit S.ꝫ.e.q.§.vlt. ⁊ punitur publicatione bonoꝝ:arg.C.vnde vi,meminerint.et in expẽſis.C.de admi.tut.nõ eſt ignotũ.Sꝫ ↄtra.ij.q.vij. lator.ſed ꝙ ibi nõ punitꝛ raptor,ex mia factũ eſt:ſꝫ ad‑huc eſt ꝫ.xviij.q.ij. eleutheriꝰ.ibi eñi pbr̃ cuiuſdam epĩ ſpoliauit mona‑chos ꝓ iure epĩ cõ‑ſeruãdo:ſꝫ tamen non dr̃ ibi ꝙ man‑dauerit hoc epũs. Sed videtur ꝙ ſi epũs occupet hmõi rem cõſenſu cano‑nicoꝝ,ꝙ preiudi‑cet eccleſie:arg.C. de ſac.ſan.eccle.in‑bemus.xxv.q.ij. ita.ſed hoc non cõ‑cedo: arg.xij.q.ij. ſine exceptione. et argu.xviij.q.ij.ſi quis abbas. Ul'dic vt not. ex̃ ð do. c.j.de hoc etiã no.ꝫ.ca.ꝓxi.

ij.ps. Condi‑cto.l.ſi q̃s in tã tã:non hꝫ locũ in rebꝰ eccl'ie.

a ¶ Quod autẽ. Hic eſt ſcđs articu‑lus huius queſtio‑nis. Dicas ergo,i rebꝰ eccleſie nõ hꝫ locum conſtitutio ſi quis in tantam. C.vnde vi.quia delictum prelati. ⁊c̃.vt.ꝫ.e.ſi epiſco‑pum.⁊ prelatꝰ po‑teſt facere meliorẽ conditionem eccle‑ſie,non deteriorẽ: vt ex̃ de in integ. reſti.requiſiuit.ſi‑cut nec inuaſio tu‑toris vel violentia preiudicat pupil‑lo:vt.C.vnde vi,meminerint.

preſumpſerit, anathema ſit. Et reſpõderũt oẽs.Anathe‑ma ſit. ¶ Js autem qui eccle‑ſie preeſt:ſi hoc vel ipſe fieri p̃‑ceperit,vel ſine ſua preceptio‑ne factum digna punire ani‑maduerſione neglexerit:ana‑thema ſit. Reſponderunt om‑nes,Anathema ſit. Qđ au‑tem[a] quiſquis ſua authorita‑te qđ ſibi deberi putat,vſur‑pat,nec per iudicem repoſcit cadat a cauſa:ex authoritate mileuitani concilij habetur,in quo ita ſtatutum legitur.

¶ Cauſe ſue detrimẽtũ patia‑tur epũs qui eccleſias ſuas ab alio detentas propria autho‑ritate querit adire.

Placuit vt quicũqꝫ epi‑ſcopi eccleſias vel ple‑bes quas ad ſuam cathedraꝫ exiſtimant pertinere:non ita repetierint vt cauſas ſuas epi‑ſcopis iudicantibus agãt:ſed alio retinẽte irruerint:ſiue vo‑lentibus[b] ſiue nolentibus ple‑bibus cauſe[c] ſue detrimentũ[d] patiantur:⁊ quicũqꝫ hoc iam fecerint:ſi nondum inter epi‑ſcopos eſt finita contẽtio,ſed adhuc inde contẽdunt:ille in‑de diſcedat quem conſtat pre‑termiſſis iudicibꝰ eccleſiaſti‑cis irruiſſe. Nec ſibi q̃ſqꝫ blan‑diatur ſi a primate vt retineat literas[e] impetrauerit:ſed ſiue habeat literas,ſiue non ha‑beat:cõueniat eum q̃ tenet:et eius literas accipiat,vt eũ ap‑pareat[f] pacifice[g] tenuiſſe ec‑cleſiam ad ſe pertinentem. ſi autem ille aliquam queſtionẽ retulerit[h],per epiſcopos iudi‑ces cauſa finiatꝛ,ſiue quos eis primas dederit,ſiue per eos quos ipſi vicini cum conſultu primatis delegerint.

Ecõtra Greg.Jo.defenſori eũti in hiſpaniã ſcribit dicẽs.

¶ Delictũ perſone in damnũ eccleſie conuerti non debet.

e ¶ Literas.con‑firmationis:q̃ non valent in re violen‑ter poſſeſſa.C.vn‑de vi,authoritatẽ ſicut nec ꝓuilegiũ ſuper re litigioſa: vt ex̃ de teſti.cau‑ſam.ſic ex̃ de ↄfir. vti,exanimata.

f ¶ Ut eũ appa‑reat.nõ autẽ aufe‑rat ei per vim.Uel dic vt eũ appareat detentorẽ primũ, iij.ps.

Placuit.¶ Caſꝰ. Quidã epĩ cũ putarẽt quaſdã ec‑cleſias vel plebes ad ſuã cathedrã ꝑtinere,ſine iudicꝫ authoritate inuaſerũt eas:⁊ ſup eccleſijs vel ple‑bibꝰ inuaſis cõfirmationẽ impetrauerũt.queſitũ eſt in Mileuitano ↄcilio q̃d ſit ſup hoc faciendũ,⁊ quã penaꝫ pati debeat inuaſor. Rñdetꝛ ꝙ inuaſor pati dꝫ detrimẽ‑tum cauſe ſue:ſiue volẽtibꝰ ſiue nolẽtibꝰ plebibꝰ hoc fe‑cerit:⁊ res inuaſas dꝫ reſtituere ſpoliato:⁊ lr̃as ↄfirma‑tionis ei tribuere. Facta ꝟo reſtitutione ſi de ꝓprieta‑te queſtio vertitꝛ,per iudices delegatos decidatꝛ. Detri‑mentũ patiatꝛ.i.deponatꝛ:⁊ ita nõ poterit poſtea agere. Uel cauſe ſue ⁊c̃.i.in cauſa ſua.i.re ꝓpria,vel pecunia ꝓpria ſi hꝫ:qꝛ puniri dꝫ litis eſtimatione. vel cauſe ſue detrimẽtũ ⁊c̃.quãtũ ad poſſeſſionẽ.qꝛ decetero nõ au‑ditꝛ niſi de ꝓprietate. Habeat,inuaſor. Conueniat,ille cuiꝰ fuit. Eũ.i.inuaſorẽ. Tenuiſſe,aliquando.

b ¶ Siue volẽtibꝰ.ar.ꝙ illicitꝰ ↄſenſus nõ habetꝛ ꝓ cõ‑ſenſu.xcij.diſt.ſi q̃s epũs.ex̃ de elec.Oſiꝰ.xviij.q.ij.ſi q̃s abbas.C.de ſalgamo hoſpitibꝰ nõ prebẽdo.l.j.lib.xij.⁊ C.de rap.vir.l.vna.Ar.ꝫ.xxviij.diſt.diaconi.

c ¶ Cauſe.quantũ ad poſſeſſoriũ iudiciũ etiã,qꝛ puni‑ri dꝫ in litis eſtimatione ſi hꝫ ꝓpria,ad ſimilitudinẽ eiꝰ qđ de tutore dicitꝛ.C.de admi.tut.nõ eſt ignotum.⁊.C. vnde vi,meminerint.vt ſicut factũ tutoris nõ redũdat in pupilli damnũ,ita nec hoc delictũ perſone redunda‑bit in damnum eccleſie,

g ¶ Pacifice.id eſt iure ⁊c̃.

h ¶ Retulerit.forte excipiẽdo ꝙ nõ inuaſit,⁊ ita refe‑rat queſtionẽ de electione ante reſtitutionẽ. vel repetẽ‑do,volẽs repetere qđ inuaſit,⁊ ita referat q̃õnẽ ex ſen‑tẽtia vel ex limite vel ex aliquo iure.⁊ hoc intellige dũ toleratꝛ.ex̃ de reb.ec.nõ alie.ſi q̃s pbr̃oꝝ.xij.q.j.precipi‑mus.ar.C.de ſac.ſan.ec.iubemꝰ.Jo. Sꝫ ſi in modũ ex‑ceptiõis aliq̃d ꝓponitꝛ:quare idẽ iudex nõ cognoſcit de exceptione:vel ſi in modũ reconuẽtionis ꝓponatꝛ:ideo nõ intelligas de exceptione vel recõuẽtione:ſꝫ hoc vult dicere ꝙ facta reſtitutione põt agi de ꝓprietate corã iu‑dicibꝰ electis cũ ſuſpectũ habẽt primatẽ:ar.xj.q.j.per‑uenit. Eſt autẽ ar.ex eo ꝙ dicitꝛ lr̃as impetrauit ꝙ pri‑mas põt ↄcedere ꝓuilegiũ.ex̃ de his que fi.a p̃la.quã‑to.ſilr̃ archiep̃s:vt.ix.q.iij.per ſinglas.ſꝫ nõ in dioceſi ſuffraganei.ex̃ de exceſ.prela.ſicut vnire.niſi hic fieret de ↄſenſu oim epiſcopoꝝ:vt.ix.q.iij.archiepiſcopꝰ. Jtẽ per tale priuilegium non cõfirmatꝛ niſi qđ alr̃s eſt legi‑timũ.nã ſolꝰ papa id qđ nullũ eſt,facit ratũ authorita‑te ſua ſi ex certa ſciẽtia hoc faciat.ar.ꝫ.e.ſi epm.lꝫ alias confirmari non dicatꝛ niſi qđ ante firmũ erat.extra de fide inſtru.c.inter dilectos. Priuile‑giũ põt ↄcedi a p̃mate.

¶ Econtra.¶ Hec eſt tertia pars.q.in qua ꝓbat p ſex authoꝛ.ꝙ delictũ perſone in dãnũ eccl'ie redũdare non dꝫ:immo perſona tm̃ puniatꝛ. Jo.de fan.

¶ Caſus. Probatũ eſt.ꝫ.ꝙ prelatꝰ inuaſor patitꝛ ſue cauſe detrimentũ.nũc ꝓbat cõtrarium,

S I epiſcopū.¶ Caſus. Quidā eps hiſpanie noie Stephanus fuit depoſitus a iudicibus non ſuis. precipit ergo papa Joāni defenſori eūti in hiſpaniā vt ꝓpter ſcandalū eius depoſitionem cōfirmet ſi inuenerit eum cōmiſiſſe culpā dignā depoſitione: ⁊ comitiolū ꝗ illiꝰ eccleſiā ſpoliauit, vel eiꝰ herede cōpellat ad res eccleſie reſtituendas: qꝛ delictū ꝑſone in damnum eccleſie non eſt conuertendum.

linquentes perſonaliter puniantur, ſed a rebꝰ eccleſie abſtineat. A cōmunione eiꝰ.i.a cōmunione rerū eccl'ie que dicunt eius, qꝛ ſunt ei cōmiſſe. In eius ſubſtantiā id eſt ei cōmiſſaꝫ, vel cōmunione.i.participatione rerū eiꝰ nō cōmunicemꝰ nobis res eiꝰ, ſed ipſi puniant.

S I epm (quod abſit) talem culpā cōmiſiſſe cōſtiterit, vt conſtet eū non irrationabiliter eſſe depoſitū: eadem eiꝰ depoſitio[a] cōfirmet: ⁊ oēs res ſue eccleſie que ablate fuerūt reſtituātur: quia delictū[b] perſone[c] in damnum[d] eccleſie nō eſt cōuertendū. ſi autē (vt dicit) qꝛ comitiolꝰ defunctus eſt: ab herede eiꝰ que iniuſte ab illo ablata ſunt, ſine excuſatione reddantur[e].

I dem Petro ſubdiacono.

¶ In perſonam delinquētis non in facultates eius vitio procedat.

C Ognouimꝰ ꝙ ſi quis ex familia culpam fecerit eccleſie: non in ipſum[f], ſed in eius ſubſtantiā vindicetur. De qua re precipimꝰ vt quiſquis culpā fecerit: in ipſum quidem (vt dignū eſt) vindicetur a cōmunione[g] autē eius oīno abſtineatur. I dem.

¶ Res eorum qui ex clero labūtur: ſimul cum ipſis monaſterio tradantur.

D E lapſis ſacerdotibus vel quolibet ex clero obſeruare te volumꝰ vt in rebus eoꝝ nulla contaminatione miſcearis: ſed pauperrima regl'aria monaſteria require, que ſecundum deum viuere ſciūt: et in eiſdem monaſterijs ad penitentiā lapſos trade: et res lapſorum in eo loco proficiant in quo agere penitentiā tradūtur: quatenꝰ ipſi ex rebus eorum ſubſidiū[h] habeant qui de correctione eorum ſolicitudinem gerunt. Si vero parentes habent, res eorū legitimis parentibꝰ dentur: ita autem vt eorum ſtipēdia qui in penitentiā dati fuerint eos ſufficienter debeant procurare. ¶ Si qui vero ex familia eccleſiaſtica ſacerdotes vel leuite vel monachi vel clerici vel quilibet alij lapſi fuerint, dari eos in penitentiā volumus,

a ¶ Depoſitio. licet mala fuerit: et hoc ꝓpter ſcandalum. ✝ſic.iij.q.vj. hoc quippe.

✝etmetū pncipis hoc factum fuit, ſcꝫ ꝙ depoſitio fuit cōfirmata: arg.ſ.ſ.e.q.i. frater.

b ¶ Delictum. ſic xviij.q.q. eleutherius, contra.

c ¶ Perſone ſ. xxv.q.ij. ita nos. cōtra. ſꝫ ibi potius puniti ſunt delinquentes ꝙ eccleſia. vel bene punit eccleſia non in honore, ſed in facultatibus ob delictū ꝑſonarū. ſ.e.q.iij. placuit.

d ¶ In damnuꝫ eccl'ie. xxv.q.ij. ita nos. contra. ſed ibi potiꝰ puniunt delinquētes ꝙ eccleſia. Itē cōtra. ſ.e.q.iij. placuit. ſꝫ delictum quod conſiſtit in omittendo, bene ꝓiudicat eccleſie: ſed qđ in faciēdo, nequaꝙ: alienare tamē dicitur qui vſucapere permittit. ff. de verbo. ſig. alienationis. Itē contra. ſ.liiij. diſt. ſi ſeruus. ibi dicit ꝙ ꝓ vno ſeruo eps duos debet recōpenſare dn̄o. ſed intelligēdū eſt illum debere reſtituere duos nō de rebus eccleſie, ſꝫ de rebus proprijs ſi quas habeat.

e ¶ Rēddant. lꝫ ad eū nō ꝑuenerit, tenet ex maleficio defūcti, ſm canones ex de pig. c.iij. xij.q.ij. eps ꝗ filios. ar. xcvj. diſt. bene quidē. ex de rap. in literis. ✝ſicut heres defuncti tenet condictione furtiua. ff. de condi. furti. ſi pro fure. §. cōdictio. ff. vi bo. rap. l.ij. §. vl. qꝛ illa oritur ex maleficio, etiā ſi lis cū defuncto cōteſtata nō ſit: immo preſumit ꝑueniſſe ad eū, ex quo in vniuerſuꝫ ſuccedit: arg. ex de vſur. tua. ſed hoc ideo, qꝛ ibi defunctus fuit obligatꝰ ex quaſi ꝯtractu ꝓpter indebitū ſolutū: ⁊ bene ꝯuenit heres lꝫ ad eū nihil ꝑuenerit. Sꝫ obijcit: ſi ꝓ vſurꝫ repetēdis agit actiōe ex qſi ꝯtractu, qđ ad eccleſiā ſi agit ex ꝯtractibꝰ rōne pacti: ergo heres non eſt cōueniēdꝰ? Rn̄deo: lꝫ ex ꝯtractu agat, tn̄ verſat ibi delictū: vnde heres pōt ꝯueniri: vt. ff. de ac. ⁊ ob. l. ex contractu. ſm legē autē nō tenet ex delicto defuncti niſi lite conteſtata. C. ne ex delic. defun. l.j.

✝heres ſ an teneat ex maleficio defuncti. ✝Cōc. tex. i.l. veterꝫ. C. de ꝯhē. ⁊ cō net. ſti. pu. ⁊ in l. vnica C. vt ac. ab he. ⁊ ꝯhere.

C Ognouimꝰ.¶ Caſus. Quidā clerici delinquebāt: epi tamen non ipſos puniebāt, ſed eorū eccleſias ſuis bonis ſpoliabāt, quare ꝓcepit Greg. vt clerici de-

f ¶ Nō in ipſuꝫ. id eſt nō ꝓpria, ſꝫ eccl'ie. ✝pōt em̄ in ꝓpria puniri. xxj. q. vlt. ſi quis cuiuſlibet. ſi illā penam plus timeat.

✝Sꝫ ſi bi ꝯmiſſe, et ſic facit ad ꝓpoſitū Gra.

g ¶ A cōione. ſcꝫ rerum eius. i. non cōmunicemus facultates eiꝰ nobis ſꝫ locꝰ in quo actarus eſt penitentiā, deputetur: vt ſ.e. de lapſis. Vel cōmunione rerum eccleſie ſibi cōmiſſe. nō em̄ propter hoc res ſunt eccleſie auferende, licꝫ hoc quotidie fiat ab epis: ⁊ forte nō minꝰ iniuſte, cū pena pecuniaria magis timeat ꝙ corporis: ⁊ ideo iuſte videtur poſſe fieri arg. xxiij.q.iiij. es vindicta. extra vt lit. non conteſtata qm̄. in fi. Et intelligunt quidā hoc tā tū eſſe de libertis eccleſie ꝓmotis ꝗ omnia que acquirūt, ipſi eccleſie acquirūt: vt extra de ſer. non ordi. ca. iij. vnde ne propter eorum delictū dānificetur eccleſia, ſtatuitur hic vt puniant in perſona, ⁊ non in rebus. Res em̄ eccleſie non poſſunt cōfiſcari: vt. ſ.e.q.j. in canonibus. ⁊ §. nouarum.

Eccl'ie res nō ꝯfiſcāt.

D E lapſis.¶ Caſus. Diuidit in duas partes. In prima parte loquitur de ſecularibus, quos precipit Greg. in pauperibꝰ monaſterijs ſi deliquerint detrudi ad penitentiā agendam: ⁊ vt res eorū eiſdem monaſterijs tradantur: vt monachi ſubſidium habeāt de rebus eoꝝ, cum onus accipiant perſonarū. ſi vero parentes habēt, res eoꝝ parētibus tradātur: ita tamen vt prouideant in neceſſarijs clericis retruſis ad penitētiam. In ſecūda parte loquitur de clericis regularibꝰ qui cum delinquunt, in alijs locis religioſis debent ad penitentiam redigi: ſed res eoꝝ prioribus eccleſijs nō ſubtrahant: ita tamen vt priores eccleſie in neceſſarijs eis ſubueniant: ne locis in quibꝰ poſiti fuerint, ſint oneroſi. Secunda pars incipit ibi: ſi qui vero. Hug. tamen dicit ꝙ ſecunda pars intelligit de illis clericis ꝗ fuerūt ſerui eccleſie alicuius: quorum res debent dimitti illi eccleſie cuius prius fuerant ſerui.

h ¶ Subſidiū. Arg. ad quē ſpectat onus ⁊c̄. xij.q.ij. charitatē. xxvij.q.j. ſi ꝗs rapuerit. ſ.l. diſt. ſi ꝗs epe. ſ. xij.q.v.c.vl. ff. de. reg. iur. ſm naturā. Nā naturale eſt cōmoda eum ſequi. ⁊c̄. C. de fur. ⁊ ſer. cor. l. ſi. §. ſed cū.

a ¶ Sed res eorũ. Uidetur hic ꝙ ſi clericus remoueatur ab eccleſia ſua/ꝙ omnia ſua ei reddantur: vt extra de cle.ꝯiu.qđ a te, ⁊ extra de renũ.c.iij.⁊.xxvij.q.j.ſiqͣs rapuerit. ſed hoc nõ cõcedo.xij.q.ij.non liceat. ſed dico ꝙ tantũ vſuſfructus illorum debet habere tempore vite ſue. ⁊ ſic intellige quod hic dicit.

b ¶ Si fortaſſis. ¶ Nõ inutilis. propter hoc ꝙ prelat⁹ inutilis factus eſt: quaſi diceret, inutilitas p̄lati non debet redundare ⁊c̃.

c ¶ Epiſcopo. ¶ Subijciat. cũ coepiſcopꝫ Uel ſm Hug. ſolus hoc faciat. j.xviij. qõ.ĩ.ſi q̄s abbas. Arg. epm poſſe deponere abbatem: ⁊ hoc verũ eſt ab honore, non ab ordine: ſicut de monacho dicitur. ĩ.lxxxj.diſt.valet, ⁊.ĩ.j.q.v.c.j.

magũtinen.

Sine aliis coepis.ſ3 nõ ſine ſuis canonicis ſm Hu. ⁊ hic videas qđ le. ⁊ no.xxj. di.ſubmittit. in ſi.

De hoc no.xv.qõe vij.in ſũma.

¶ Aliud. ¶ Caſus. Quidaꝫ epiſcopi conceſſerunt quibuſdã clericis res quaſdaꝫ eccleſie ſue in vſu, vel de rebus proprijs in proprietate ⁊ nomine eccleſiarum in quibus ipſi clerici miſtrabãt. ſubſequentes vero pontifices cũ videbãt eos delinquere/eccleſijs eorũ auferebãt res quas dederãt predeceſſores ſtatuit ergo Gelaſius vt pſone delinquẽtes puniantur: ſed eccleſie ſuis bonis non ſpolientur.

ſed res eor̄ᵃ eccleſiaſtico iuri nõ ſubtrahi: ad vſũ tñ ſuũ accipiãt vnde ad penitẽtiã ſubſiſtãt: ne ſi nudẽtur, locis in q̇bus dati fuerint, ſint oneroſi.

Item Leo.iiij. Karolo regi.

¶ Inutilis ſacerdos eccleſiã ſuam dignitate non priuat.

Si fortaſſis (quod non credimus) apđ vos inutiles iudicamur: eccleſia tamen cui permittente domino preſumus, nõ inutilisᵇ ſed caput principiũqꝫ oĩm merito ſimul ab omnibus vocatur.

Itẽ in Magotiẽſi cõcilio.

¶ Poſſeſſiões monaſterij p peccato abbatis epiſcopo tollere non licet.

Epiſcopo nõ liceat poſſeſſionẽ monaſterij tollere q̃uis abbas peccauerit: ſed ſubijciatᶜ eũ poteſtati abbatis alterius monaſterij.

Item Gelaſius.

¶ Que ſacerdotes dederũt, ſubſequẽtes põtifices nullatenus auferre p̄ſumant.

Illud ſtatuendum cenſuim⁹ vt quaſcũqꝫ munificẽtias clericis aut ſibi ſeruiẽtibus de re eccleſie in vſũᵈ aut de proprijs in proprietatẽ precedẽtes dederint ſacerdotes: vt ſubſequentes pontifices nullatenus auferreᵉ preſumant. Si quid tamen culpe extiterit: p qualitateᶠ perſonarum, vel regula p̄cedentium canonum in perſona habeatur, nõ tamen in facultate diſtrictũ. Si ergo delictũ pſone in damnũ eccleſie nõ poteſt cõuerti, qꝛ pcurator conditionẽ eccleſie põt facere meliorem non deteriorẽ: ſi pctõ abbatis poſſeſſiões monaſterij auferri nõ lꝫ: quomodo delictũ epĩ vertet̃ in damnũ eccleſie vt inde detrimẽtũ cauſe ſue patiatur? Sꝫ detrimẽtũ cauſe pati nõ ſic eſt accipiẽdũ vt eccleſia ſuo iure priuet̃: ſed potius qꝛ clericis corã ſuo iudice ſtantibus eps tacebit, et pro iniuria illata mulctabit̃ ſi propria habuerit.

Queſtio.vij.

Quod autem eccleſiasʰ de

tra eum. C. arbit. tu.quicquid.⁊.xij. queſtione. ij. monemus.

¶ Quod autem ¶ Hec.q.diuiditur in.vj.partes: in quarũ prima dicitur ⁊ pbatur ꝙ omnes decime et eccl'ie debẽt eſſe in ptãte epiſcopi loci: et debet illas canonice diuidere, et dare eccleſias et bñficia canonice: ⁊ ſine illo null⁹ poteſt eccleſias vel decias conferre. Secũda ibi: Quoniã in quibuſdã. Tertia ibi Pie mẽtis. Quarta ibi: Ut ĩ. Quinta ibi: Si q̄s vult. Sexta ibi: Conſtituit. Jo. de fan.

¶ Caſus. Hic ponitur ſeptia queſtio, vbi queritur an laici eccleſias mõachꝫ dare poſſint de ꝯſenſu epiſcopi ⁊ clericoruꝫ. Et hãc queſtionẽ extẽdit Gratian⁹ ad decimas ⁊ primitias, ⁊ etiaꝫ ad alias res eccleſiaſticas. Et p̄mo in hoc.§. oſtendit ꝙ laici nec eccleſias nec decimas poſſunt poſſidere, nec poteſtatem habent diſponendi res eccleſiaſticas. Unde nec monachis nec alijs eas dare poſſunt. ſi tamen interueniat conſenſus epiſcopi/valet donatio: vt infra ea.§. ſicut ergo. et capit. ſequen. ſed ſua authoritate non poſſunt: vt infra ea. nullus. ius autem patronatus (vt dicunt quidam) etiam ſine authoritate epiſcopi conferre poſſunt loco religioſo: vt dicebatur in extrauagañ. de iure patrona. quãuis. et capit̃. conſultationibus. Poſtea oſtendit quid iuris ſit in eccleſijs ab eis fundatis/vtrũ ſibi poſſunt vendicare.

d ¶ In vſum. qñqꝫ tñ res eccleſie dantur in proprietatẽ. xij.q.ij.bone. ſed cũ dant̃ intuitu officij, nõ: vt hic.

e ¶ Auferre. j.e.q. vlt. inuentũ. cõtra. ĩ. diſt. lxxiiij. geſta. Arg. ĩ.e.q.j. poſſeſſiones. ꝯtra. Sed dic nullaten⁹/id eſt vſqꝫ ad tempus preſtitum.

f ¶ Pro qualitate. vide meliorẽ cõditionẽ clericorum percipientiũ aliquid in eccleſia propter obſequium aliquod vel extrinſecam pbitatẽ, q̃ canonicorũ: quia ob delictũ non amittunt illud, ſed habent vſqꝫ ad obitum ſuũ: ar. hic, ⁊.xij.q.ij. ſepe. Uel dic auferre preſumant, non dico ei, ſed eccleſie. ⁊ ſic facit ad propoſitũ G. ꝙ delictum perſone non redundat ⁊c̃.

¶ Si ergo. ¶ Caſus Concludit Gra. ex ſupradictis ꝙ propter delictũ prelati eccleſia pati damnũ non debet: quia procurator eſt, ⁊ non dñs. vnde non poteſt conditionem eccleſie facere deteriorẽ. ⁊ ſoluit ſuperiorẽ contrarietatẽ: ſcilicet quia inuaſor detrimẽtũ cauſe ſue ſic patitur, vt clericis ſtãtibus coram iudice pro re eccleſiaſtica repetenda eps propter inuaſionem ſileat, et in proprijs ſi que habeat, puniatur.

g ¶ Meliorem. extra de in inte. reſti. requiſiuit. ⁊ hoc verũ eſt in acquiſitis: ſecus in acquirẽdis. C. de acqui. poſ. ex liberis. ſed ſi propria habet prelatus/agat̃ contra eum. C. arbit. tu.quicquid.⁊.xij. queſtione. ij. monemus.

h ¶ Eccleſias. Hec eſt.vij.queſtio. ſcꝫ an abbas poſſit retinere eccleſiam quam accepit de manu laici interueniente poſtmodum conſenſu epiſcopi? Et dic ꝙ ſic: vt j.e. nullus. et cap. decimas. Et extendit eam magiſter etiã ad decimas et omnes res eccleſiaſticas. et in hunc modũ eam tractat. Primo oſtẽdit ꝙ laici eccleſias vel decias nec etiã epor̄ authoritate habere vel poſſidere pñt. ergo nec alicui eas conferre poſſunt: ſi tamen poſt ꝯſenſus epiſcopi interueniat, tenet donatio. j.e.§. ſicut

Laici eccl'ias aut decimas hr̃e nõ poſſũt.